

Näin löysimme Venäjän ulkoministerin

SINULLE NÄYTETÄÄN valokuvaa kadusta. Taustalla on kivitaloja, katuvaloja ja pienempi puistotie. Pystyisitkö jäljittämään, missä kuva on otettu ja milloin? Tällaisia haasteita ratkaistaan jatkuvasti geopaikannusyhteisön parissa.

Apua geopaikantajilta ovat pyytäneet mm. poliisit. Heillä on ollut hallussaan rikollisilta saatuja lomakuvia, joissa poseerataan hökkelilyllä kaukana sivistyksestä. Kuitenkin horisontin, kaukaisten rakennusten kattojen ja maanpiirteiden perusteella on kyetty laskemaan kuvien sijainnit. Näin on päästy mm. lapsiprostituutiota pyörittävien liigojen jäljille.

Geopaikannuksen tuloksia on käytetty myös kansainvälisesti tärkeissä oikeudenkäynneissä. Hollannissa oikeus tuomitsi Malaysia Airlinesin MH17-lennon pudottamisesta kaksi venäläistä ja yhden ukrainalaisen. Todisteina käytettiin geopaikannuksella löydetyn Buk-ilmatorjuntajärjestelmän sijaintia ja liikkeitä.

Venäjän ulkoministeri Sergei Lavrov matkusti Indonesiaan Balin saarelle G20-kokoukseen 14. marraskuuta. AP raportoi ulkoministerin käyneen heti lentonsa jälkeen terveystarkastuksessa sairaalassa. Balin kuvernööri kertoi tarkastuksen kestäneen vain hetken ja että ulkoministerin terveydentila on hyvä. Myös saarivaltion terveysministeri kertoi AP:n toimittajalle, että Lavrov vieraili sairaalassa vain tarkastusta varten.

Uutisena asia ei ollut radikaali. Mutta uutista eteenpäin toistaneet versiot alkoivat vaihdella sisällöltään. Joissain väitettiin Lavrovin joutuneen ja jääneen sairaalaan sydänoireiden takia. Tämä oli ristiriidassa AP:n uutisen kanssa. Huhumylly alkoi ihmettelemään, mitä oikeasti tapahtui Balilla.

Lavrov julkaisi pian videon itsestään. Siinä hänelle kerrotaan lehdistön väittävän miehen olevan sairaalassa. Lavrov kuitenkin istuu leppoisasti aurinkoisella terassilla uima-altaan vierellä. Palmupuut ja pensasaidat estävät tarkemmin näkemästä kauemmaksi. Lavrov puhuu kameralle. Hän toivoo länsimaisen lehdistön olevan enemmän kiinnostunut totuudesta.

Keskustelupalstoilla kuohui, kun väki yritti päättää, kuka on oikeassa. Onko Lavrov sairaalassa? Onko video kuvattu sairaalan takapihalta? Geopaikannusta harrastavat käärivät hihansa. Ensimmäinen, helpoin tapa oli tarkistaa Google Earth -sovelluksen kautta kaikki Balin isoimmat sairaalat. Sieltä löytyikin Nusa

Duan kaupungista sairaala, jonka punainen tiilikatto ja uima-allasta ympäröivä pensasaita sopivat Lavrovin julkaisemaan videoon ja valokuvaan. Tätä havaintoa lähdettiin levittämään keskustelupalstoille. Pian huomattiin, ettei geopaikannus ole oikea. Alkuperäisen paikannuksen tehnyt Twitter-tili poisti julkaisunsa, kun virhe huomattiin.

Uima-altaan ja talon paikantaminen näytti mahdottomalta. Nimimerkki Norano teki etsintää pieniinkin yksityiskohtiin takertuen. Hän poisti videolta ottamastaan kuvakaappauksesta Lavrovin digitaalisesti. Kun tämä kuva laitettiin Googlen kuvahakuun, haku-algoritmi etsi lähimmäksi täsmäivät kuvat miljardien kuvien joukosta. Uima-altaan yövalaistukseen tarkoitettu valopylväs sopi Mulia Villas -luksushotellin isoilta altailta löytyviin valopylväisiin. Myös videolla näkyvistä mustista pöydistä ja tuolista löytyi yhteys samaan hotelliin.

Norano julkaisi löytämänsä kuvat Twitterissä. Kaikki pääsivät vertailemaan, oliko hän osunut oikeaan arviensa kanssa. Kalusto todellakin näytti sopivan Lavrovin videoon. Mutta mikään Googlen löytämistä kuvista ei täsmännyt suoraan siihen paikkaan pöydän äärellä, joka nähtiin videolla. Mulia Villassa on useita rakennuksia, joten missä niistä Lavron mahtoi istua?

Tässä kohtaa olin itse mukana etsinnässä. Kävimme joukolla selaamassa kyseisen yksityisrannalla sijaitsevan lomakylän esitteet läpi. Avasin kalliimmasta päästä olevan President-kartanon esittelyvideot. Kartanon toisen kerroksen parvekkeelta avautui tuttu näkymä. Valikon loppupäästä löytynyt uima-altaan esittely viimeisteli kokonaisuuden. Kaikki yksityiskohdat täsmäsivät, lattia-laatoitusta myöten. Hotellin ja Lavrovin videoilla oli sama pyöreä musta pöytä ja tuoli samalla kohtaa, tismalleen samanlaisen lasioven edessä.

Geopaikannus varmisti Lavrovin sijainnin alle vuorokaudessa. Hän ei ollut sairaalassa, kuten alkuperäinen AP:n uutinen oli sanonutkin. Koko operaatio Lavrovin löytämiseksi osoitti kuitenkin erään tärkeän asian. Poliitikkojen on oltava äärimmäisen tarkkoja siitä, mitä he julkaisevat itsestään. Lähes kaikkien asuntojen, toimistojen ja virastojen sijainnit saadaan jäljitettyä joukkovoimalla. Kunhan mukana on tarpeeksi etsijöitä ja heillä on liikaa vapaa-aikaa.